

EPD'er i vejsektoren:

En nøgle til at opnå mere bæredygtige infrastruktur-projekter

AF LISE TERKILDSSEN
EnergySolution
lte@energysolution.dk

AF JESPER KOKBORG LASSEN
EnergySolution
jkl@energysolution.dk

Det øgede fokus på miljø og bæredygtighed generelt afspejler sig også i stigende grad inden for infrastruktur-projekter. Vejinfrastrukturen er medvirkende til at facilitere transportsektoren, der årligt bidrager med 24 % af de globale CO₂-emissioner. Derfor er det vigtigt at tænke bæredygtighed ind i alle led af vejprojekter, således dette kan mitigeres.

Environmental Product Declarations (EPD's), også kendt som Miljøvaredeklarationer, er et af de redskaber, der kan medvirke til at kvantificere miljøpåvirkningen for projekter i vejsektoren og medvirke til en mere bæredygtig udvikling – f.eks. når materialerne til et projekt skal i udbud.

Hvad er en EPD?

Environmental Product Declarations (EPD'er) er en måde at kvantificere og rapportere miljøpåvirkningen fra en produktkategori eller en specifik produkttype på en transparent og troværdig måde.

EPD'er er baseret på en række standardiserede metoder og principper. De indeholder en detaljeret beskrivelse af et produkts miljøpåvirkning over hele dets livscyklus. Dette indebærer indkøb af råmaterialer, forbrug, transport, brugsfase, samt hvordan produktet behandles ved afskaffelse.

Ved udarbejdelse af EPD'er er der krav om tredjepartsverificering. Verifikationen skal foretages af en godkendt verifikator, før den opgives hos et af de valgte EPD-Programmer. Dette kan f.eks. være igennem EPD Danmark eller EPD Norge. Derfor er en EPD uden et verificeret stempel heller ikke gældende som en EPD, da det er en beskyttet privat label.

Definitionen af en EPD kan let forveksles med en Livscyklusvurdering (LCA), hvilket det som sådan også er. EPD egner sig dog mere til det kommercielle marked, da den er designet til kommunikation vedrørende produktets miljøpåvirkninger.

Hvad kan en EPD også bruges til?

- En EPD bruges til at vurdere, om et produkt passer til specifikke bæredygtigheds mål og til at sammenligne produkter.
- EPD'en giver også mulighed for at kommunikere produktets miljøpåvirkning til interessenter såsom offentlige myndigheder, investorer og andre interesserede parter.
- EPD'er kan også fungere som et effektivt dokumentationsmiddel til at sikre sig mod greenwashing

Situationen nu

Vejdirektoratet har siden 2020 været proaktive med at stille krav om klimadokumentation for materialer, der anvendes i vejprojekter. Vejdirektoratet har i samarbejde med COWI udviklet værktøjet InfraLCA med det formål at kvantificere vejprojekters miljøpåvirkning. Dette er udarbejdet i et forsimplet format både i de tidlige faser af et projekt samt i de efterfølgende faser. InfraLCA er designet med udgangspunkt i, at det skal være kompatibelt i forhold til, hvordan EPD'er er udformet, ligesom det tilsvarende værktøj, der anvendes i byggesektoren - LCAByg. I disse to værktøjer er det muligt at importere konkrete, materialspecifikke EPD'er, som er opgivet af leverandørerne, med det formål at kvantificere projektets miljøpåvirkning.

Der kan som et alternativ også anvendes generiske værdier, som er opgivet i værktøjerne, men disse er konservative vurderinger af generiske materialer og produkter.

Men hvordan står det til?

Dele af vejsektoren er godt med, når det kommer til at kunne fremvise EPD'er. Et faktum, der potentielt skyldes Vejdirektoratets proaktive kravstillen. Leverandører

og brancher af asfalt, grus, sand, mm. er allerede i stand til at indlevere EPD'er. Derfor ses det også, at evnen til at indlevere EPD'er er blevet et konkurrenceparameter for udvalgte materialer og produkter. Der ses dog stadig en manglende afdækning af EPD'er omhandlende vejudstyr som støjskærme, vejafmærkning mm.

Udfordringer

Det er ikke uden problemer at få udarbejdet en EPD. Typiske udfordringer, der ofte bliver aktuelle under et EPD-forløb, kan være:

1. Svært at indsamle tilstrækkelige og pålidelige data, da de er påvirket af intern datakvalitet og manglende engagement fra stakeholders.
2. LCA kan være kompleks og omfattende – især for produkter med mange komponenter og materialer. Identificering af alle væsentlige miljøpåvirkninger kan også være udfordrende.

3. Vanskeligt at få adgang til data fra producenter og leverandører, især for følsomme oplysninger.
4. EPD kræver meget dokumentation og bygger på mange standarder, f.eks. Product Category Rules (PCR), der ikke altid harmoniserer og skaber udfordringer for sammenligning af produkter.
5. Omkostningerne ved at udarbejde en EPD kan være dyre, hvilket kan være en hindring for mindre virksomheder. Samarbejde mellem virksomheder og brancheforeninger kan hjælpe med at dele data og ressourcer for at øge transparens og sammenlignelighed mellem produkterne.

Det er vigtigt at have disse punkter i mente, når man ønsker at komme i gang med en EPD. Ved at indhente relevant data, få hjælp fra eksperter og til slut vælge det rigtige EPD-program kan alle bidrage til en mere effektiv og vellykket EPD-proces. ●

HVORDAN KOMMER MAN I GANG?

1. Undersøg gældende standarder og retningslinjer.
2. Indsaml og analyser data vedrørende produktets livscyklus.
3. Benyt dig af eksperthjælp fra specialister i miljøvurdering og livscyklusanalyse.